

Fastställd 2016-02-17
Rev 2017-12-06
Rev 2018-xx-xx

Socialnämndens verksamhetsplan 2019-21

Innehållsförteckning

1. Socialnämndens verksamhetsplan.....	3
2. Socialnämndens uppdrag.....	3
3. Socialnämndens verksamhetsmål 2016-18.....	4
4. Förutsättningar och analys.....	5
4.1 Behovsbilder.....	5
4.2 Verksamheternas nuläge och identifierade utvecklingsområden.....	7
4.3 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar.....	17
4.4 Ekonomi.....	19
5. Prioriterade områden inklusive handlingsplan.....	19

1. Socialnämndens verksamhetsplan

Socialnämndens verksamhetsplan är en del av Socialnämndens styrsystem och är ett instrument för planering och styrning. Planen beskriver översiktligt identifierade behovsbilder inom verksamheten samt förändringar i omvärlden som på olika sätt påverkar och styr socialtjänsten. Utifrån dessa behovsbilder uppmärksammas prioriterade områden med utgångspunkt från Socialnämndens verksamhetsmål. Pågående och planerade och utvecklingsaktiviteter är sammanställda i en handlingsplan med tidplan och genomförande.

Verksamhetsplanen inklusive handlingsplanen följs upp under våren varje år. Uppföljningen ligger sedan till grund för den reviderade verksamhetsplanen som presenteras varje höst i samband med Socialnämndens budget.

2. Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden ansvarar på uppdrag av Kommunfullmäktige för socialtjänsten i Ekerö kommun. Uppdraget styrs av Kommunfullmäktiges reglemente, Ekerö kommuns mål och riktlinjer samt nationella mål och lagar för området.

De huvudsakliga lagarna som styr Socialnämndens uppdrag är Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och Lagen om vård av unga (LVU). Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Patientlagen (PL) styr uppdraget avseende särskilt boende för äldre samt daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS.

I sitt uppdrag har Socialnämnden även att beakta de kommunövergripande styrdokument och mål som berör nämndens ansvarsområde, bl a;

- Kommunfullmäktiges verksamhetsmål och särskilda aktiviteter/åtgärder för verksamhetsutveckling
- Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
- Digitaliseringspolicy
- Kulturstrategi
- Gestaltningsspolicy
- Miljöprogram
- Översiktsplan för Ekerö kommun

Socialnämnden ska verka för att behov och förutsättningar hos de medborgare som omfattas av Socialtjänstlagen beaktas i samhällsplaneringen. Socialnämnden ska i detta avseende ha god kunskap om medborgarnas levnadsvillkor. Socialnämnden har också att svara för information om kommunens verksamheter riktad till socialtjänstens målgrupper.

Socialnämndens uppdrag är i övrigt att;

- Svara för att barn/unga och familjer, vuxna som inte klarar sin försörjning eller har missbruksproblematik samt äldre personer och personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar får det stöd och den hjälp de har rätt till enligt lagar, mål och riktlinjer för området. Socialnämnden svarar även för mottagande av nyanlända invandrare och ensamkommande asylsökande barn.
- Svara för att myndighetsutövning sker på ett likvärdigt och rättssäkert sätt.
- Svara för ett effektivt resursutnyttjande av tjänster och verksamheter som motsvarar behoven.
- Samverka med andra huvudmän och organisationer så att de samlade insatserna för den enskilde har god kvalitet och bidrar till att denne kan leva ett självständigt liv.

3. Socialnämndens verksamhetsmål 2016-18

Nedan presenteras Socialnämndens verksamhetsmål för mandatperioden. Målen har sin utgångspunkt i Ekerö kommuns övergripande verksamhetsmål fastställda av Kommunfullmäktige. **Mål för kommande mandatperiod är ännu inte fastställda varför verksamhetsplanen för 2019 utgår från befintliga verksamhetsmål.**

Målområde 1: Tillgänglighet och service

Viljeyttring: Bemötandet inom socialtjänstens olika verksamheter är professionellt och präglas av en hög servicenivå. Information om insatser och tjänster är begripliga och anpassade efter individers olika behov. Webbaserade tjänster och andra IT-lösningar används för att ytterligare öka tillgänglighet och service.

Mål: Medborgare i kontakt med socialtjänsten upplever ett professionellt bemötande, en hög servicenivå och god tillgänglighet.

Målområde 2: Självständighet

Viljeyttring: Medborgare har i sin kontakt med socialtjänsten inflytande i utredning, val av insats och utförande. Verksamheterna bidrar till att stärka individens självbestämmande. Socialtjänsten deltar i samhällsplaneringen för att främja möjligheterna till ett självständigt liv för medborgarna.

Mål: Socialtjänsten stärker den enskildes förutsättningar att ansvara för den egna livssituationen och möjligheten att tillvarata sina egna resurser.

Målområde 3: Valfrihet

Viljeyttring: Möjligheten att välja själv skapar förutsättningar för att leva ett oberoende och självständigt liv. Medborgare kan välja utförare av beviljade tjänster inom valfrihetssystemet och upplever att det finns lättillgänglig och bra information om valfriheten.

Mål: Socialtjänsten erbjuder valfrihet för de som behöver stöd.

Målområde 4: Utveckling och uppföljning

Viljeyttring: Inom socialtjänstens verksamheter sker en systematisk kvalitetsutveckling. Socialtjänsten utgår ifrån forskning och beprövad erfarenhet. Metoder och arbetssätt följs upp och utvecklas för att möta medborgarnas behov. Rättssäkerheten i handläggningen garanteras via verksamhetssystem, internkontroll och kompetens.

Mål: Metoder och verksamheter utvecklas för att höja socialtjänstens kvalitet för medborgarna.

Målområde 5: Effektivt resursutnyttjande

Viljeyttring: Socialtjänsten planerar för ett effektivt nyttjande av kommunens resurser som möter medborgarnas behov av insatser, såväl i nutid som framöver. Socialtjänsten strävar efter att kunna erbjuda efterfrågade insatser inom kommunen. Samverkan med andra aktörer stärks.

Mål: Socialtjänsten möter medborgarnas behov genom samordnade och resurseffektiva insatser i samverkan med andra.

4. Förutsättningar och analys

4.1 Behovsbilder

Här beskrivs, utifrån medborgarnas behov, områden för fortsatt utveckling vilka bör uppmärksammas under planeringsperioden. Behovsbilderna har identifierats genom uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå, socialtjänstens uppsökande arbete, samarbete med övriga kommunala verksamheter samt verksamhet bedriven av andra huvudmän.

Barn och unga

- Barn, unga och/eller familjer i behov av omfattande vård och behandlingsinsatser. Ökat antal barn som har behov av insatser och placering utanför hemmet – ställer krav på fungerande samverkan mellan inblandade aktörer.
- Ungdomar i riskzon – Ökad droganvändning, hot och våld. Behov av ökade förebyggande, stärkt samverkan och tidiga insatser för att stävja den negativa utvecklingen.
- Ansvar för ett stort antal ensamkommande barn ställer krav på samordning mellan kommunens verksamheter övriga samhällsaktörer och civilsamhället.

Vuxna

- Vuxna med behov av stöd relaterat till drogbruk utifrån de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård.
- Utökat ansvar för personer med spelmissbruk.
- Personer med samsjuklighet.
- Unga vuxna med funktionsnedsättningar.
- Unga vuxna utan egen försörjning där flera har samsjuklighet.

Äldre

- Behov av särskilt boende för äldre i kommunen.
- Tillgång till gemenskap och sociala aktiviteter i syfte att motverka isolering och nedstämdhet.

Generellt

- Våld i nära relationer – kartläggning av behov och målgrupp utifrån Socialnämndens handlingsplan.
- Behov av ett bredare insatsutbud inom integrationsområdet för att möjliggöra övergången från försörjningsstöd till arbetsmarknaden för nyanlända som kommit ur etableringen. Samverkan med andra myndigheter och aktörer inom kommunen.
- Anhörigstöd – utveckling av arbetssätt för att möta anhöriga till personer med olika former av funktionsnedsättningar.
- Bostäder för särskilda målgrupper – Utveckling av gemensamma arbetssätt för att på bästa sätt tillgodose behoven inom socialtjänsten. Utvecklingen förutsätter ett brett samarbete för bostäder inom kommunen.
- Behov av fortsatt satsning på öppenvård för att stärka det förebyggande arbetet och med tidiga insatser.

Befolkningsprognos

- Folkmängden på Ekerö ökar stadigt under planeringsperioden. I åldersgruppen barn 0-19 år beräknas en ökning om ca 200 personer vilket bl a ställer krav på förebyggande arbete för unga och samordning av resurser inom kommunen.
- Även andelen äldre fortsätter att öka. Gruppen 65+ ökar med ca 160 personer under planeringsperioden. Gruppen 80 år och äldre väntas stå för majoriteten av ökningen (ca 120 personer). Denna ökning är av betydande vikt för utvecklingen i Socialnämndens verksamhet.

4.2 Verksamheternas nuläge och identifierade utvecklingsområden

Nedan beskrivs nuläget i verksamheten utgångspunkt från Socialnämndens mål. Nulägesbeskrivningen utgår bl a från genomförda uppföljningar, aktuella förändringar i omvärlden och pågående utvecklingsarbeten. Kopplat till varje mål anges även mätindikatorerna som tillsammans med pågående utvecklingsarbeten ligger till grund för mätningar av måluppfyllelse.

Målområde 1: Tillgänglighet och service

Viljeyttring: Bemötandet inom socialtjänstens olika verksamheter är professionellt och präglas av en hög servicenivå. Information om insatser och tjänster är begripliga och anpassade efter individers olika behov. Webbaserade tjänster och andra IT-lösningar används för att ytterligare öka tillgänglighet och service.

Mål: Medborgare i kontakt med socialtjänsten upplever ett professionellt bemötande, en hög servicenivå och god tillgänglighet.

Indikatorer:

Bemötande, hemtjänst: andel som uppger att personalen alltid eller oftast har tillräckligt med tid att utföra arbetet.

Bemötande, särskilt boende: andel som uppger att personalen alltid bemöter dem med ett bra sätt.

Bemötande – andel av kontorets brukare som upplever ett professionellt bemötande, en hög servicegrad och god tillgänglighet.

Nuläge

De tjänstegarantier som bl a garanterar god tillgänglighet och snabb service vid handläggning av ärenden följs regelbundet upp. I majoriteten av alla ärenden meddelas beslut inom tjänstegarantins tid. Arbeta pågår med att genom digitalisering höja tillgängligheten ytterligare.

Det förebyggande arbetet och tidiga insatser för barn och unga sker på flera sätt, bl a genom råd och stöd, ungdomsmottagning och fältsekreterarna. Ungdomsmottagningen har förstärkts med ytterligare kurator för att på så sätt stärka tillgängligheten ytterligare (finansieras med statsbidrag). Förstärkningen på Ungdomsmottagningen med ytterligare en kurator är framgångsrik. Utöver samtalsstöd har bl a drop in-verksamhet för killar, kollegial handledning med andra mottagningar kring ensamkommande barn/unga, gruppverksamhet, uppsökande arbete för nyanlända och kompetensutveckling kring psykisk hälsa kunnat erbjudas. Vidare har ytterligare fältsekreterare anställts genom en tillfällig satsning på det utåtriktade och förebyggande arbetet. Den tillfälliga ökningen av fältsekreterare har bidragit till möjligheter att öka det förebyggande och

uppsökande arbetet bland ungdomar i kommunen. Samverkan mellan olika aktörer i ungdomsarbetet blir allt viktigare.

Vuxna personer med riskbruk, missbruk eller beroendeproblematik får efter en inledande prövning möjlighet till öppenvård med socialsekreterare. Arbetet med insatsutbudet inom öppenvården har utvecklats och satsningar görs för att sprida kunskap om det stöd som kan erbjudas. Anhöriga till personer med beroendeproblematik har fortsatt tillgång till prövningsfria samtal.

Samverkan finns med landstingets beroendemottagning i Alvik som medger tillgång till olika behandlingsformer och kompetenser inom missbruk och beroendeproblematik.

Träfflokalen Solrosen vänder sig till personer med funktionsnedsättning och erbjuder både öppna aktiviteter och strukturerad sysselsättning. Samarbete pågår mellan socialkontoret och Solrosen för att utveckla verksamheten.

Socialnämnden prioriterar arbetet med digitalisering inom socialtjänsten i enlighet med Kommunstyrelsens policy. Arbete med att ta fram en digitaliseringsstrategi för socialtjänsten med tillhörande handlings/- och aktivitetsplan pågår. Under hösten genomförs användarintervjuer för att kartlägga brukarnas behov och förväntningar. Socialnämnden har under senare delen av 2018 tilldelats statsbidrag för satsningar på välfärdsteknik för målgrupperna äldre och personer med funktionsnedsättning. Under perioden prioriteras ett pilotprojekt för att stötta användningen av surfplattor som hjälpmedel i hemmet för äldre och personer med funktionsnedsättning, färdigställande av digitaliseringsstrategin och digitalisering av arbetssätt. Utöver det pågående projektet med digitala trygghetslarm pågår arbete med att pröva olika digitala lösningar inom omsorgen, bland annat gällande digitala former för tillsyn nattetid.

Hösten 2016 genomfördes undersökning bland socialkontorets besökare gällande bemötande, service och tillgänglighet. Resultatet visade att en majoritet av besökarna var nöjda med kontakten. Undersökningen planeras att bli ett återkommande inslag i nämndens uppföljning. En ny brukarundersökning bland socialkontorets besökare gällande bemötande, service och tillgänglighet genomförs hösten 2018.

Utvecklingsområden

- Utveckling av e-tjänster till medborgare samt teknik- och larmlösningar. Utveckling av digitala lösningar utifrån socialtjänstens digitaliseringsstrategi.
- Fortsatt utveckling av samverkan med andra huvudmän och aktörer.
- Informationsstrategi – utveckling av tillgängligt informationsmaterial till medborgare om insatser och verksamheter.

- Systematisk uppföljning med avseende på bemötande, service och tillgänglighet vid socialkontoret.

Målområde 2: Självständighet

Viljeyttring: Medborgare har i sin kontakt med socialtjänsten inflytande i utredning, val av insats och utförande. Verksamheterna bidrar till att stärka individens självbestämmande. Socialtjänsten deltar i samhällsplaneringen för att främja möjligheterna till ett självständigt liv för medborgarna.

Mål: Socialtjänsten stärker den enskildes förutsättningar att ansvara för den egna livssituationen och möjligheten att tillvarata sina egna resurser.

Indikatorer:

Andel personer som har minskat sitt missbruk sedan aktualisering.

Medborgare med funktionsnedsättning som har ett individuellt biståndsbeslut ska ha en individuell handlingsplan där självständighet ska vara beaktat (gruppboende och daglig verksamhet enligt LSS).

Andel ensamkommande barn som vid 21-års ålder avslutas med uppnådd vårdplan.

Nuläge

Socialtjänsten medverkar i planeringen av nybyggnation i kommunen utefter behovet av varierade bostäder för olika målgrupper såsom personer med särskilda behov, funktionsnedsättningar, personer med låg- eller ingen egen inkomst etc.

Socialnämnden har fastställt **reviderat** prognosen för behovet av lokalresurser och bostäder för perioden ~~2018-2030~~ **2019-2030**. Prognosen bidrar till den övergripande planeringen i kommunen utifrån Socialnämndens uppdrag och förutsättningar. ~~Prognosen kommer att revideras årligen.~~

Behovet av ändamålsenliga lösningar för stöd till självständigt boende samt insatser till personer i akuta situationer upptar en allt större del av de behov som socialkontoret möter. Utöver att få tillgång till bostäder och använda de effektivt finns behov av att se över hur socialkontoret arbetar med att direkt stödja personerna i det omedelbara skedet men även i att skapa förutsättningar för ett långsiktigt självständigt boende.

I Kommunfullmäktiges verksamhetsmål för mandatperioden anges utveckling av boendeformer för äldre som ett särskilt utvecklingsområde. ~~Under våren 2017 har Söderströmsgården färdigställts. Verksamheten vid Färingsöhemmet har övergått till Söderströmsgården.~~ Planering för särskilt boende på Träkvista torg pågår, med ett färdigställande runt 2022-23. Under 2019 planeras en ombyggnation av Ekgården som ställer krav på alternativa boendelösningar under en längre period.

Till följd av det stora antalet människor som sökte asyl i Sverige 2015 har Ekerö kommun haft en högre anvisning av nyanlända invandrare med uppehållstillstånd. ~~2015 tog kommunen emot 34 nyanlända personer. Under 2016 anvisades 104 nyanlända personer, varav 41 barn och ungdomar. 2017 ska Ekerö ta emot 120 nyanlända.~~ 2019 kommer Ekerö ta emot 72 nyanlända personer enligt aktuell prognos.

Satsningar för att stärka nyanländas möjlighet till snabb etablering har påbörjats i enlighet med kommunens modell "Självständighet 365". En integrationsstödjare har även tillsatts på försök med uppdrag att ge nyanlända praktiskt stöd i bostaden, hjälp i kontakten med samhällets olika funktioner mm. Bakgrunden är att en större andel än tidigare har en psykisk ohälsa som hindrar en framgångsrik integrationsprocess. Målgruppen har breddats till att även omfatta kvotflyktingar.

I takt med att personer genomgått den statliga etableringsperioden på 2 år kommer de som inte ordnat sin försörjning på annat sätt komma i behov av försörjningsstöd från Socialnämnden. Detta ställer dels krav på arbetet med att stärka personernas förutsättningar för att bli självförsörjande innan etableringsperiodens slut. Dels ställer det krav på att kunna möta fler nya ärenden av försörjningsstöd kommande år ~~än vad som gällt tidigare år gällande~~ samt att i samverkan med andra aktörer inom kommunen hitta arbetssätt för att skapa vägar till egen försörjning.

Målgruppen, främst unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ökar och ställer krav på socialtjänsten att utforma insatser och uppdrag som tillgodoser individers olika behov för ökad självständighet. En förutsättning för att kunna tillgodose behoven bygger på såväl extern som intern samverkan.

~~Sen september 2016~~ Fram till augusti 2019 pågår projekt för samordnat stöd till personer ~~18-30~~ 18-35 år med neuropsykiatriska diagnoser. Projektet är ett samarbete mellan socialkontorets enheter och andra aktörer såsom t ex boendestöd. ~~Per september 2017 omfattar projektet 33 personer.~~ Per juni 2018 omfattar projektet 49 personer.

Inom ramen för FOU.nu pågår utvecklingsarbete kring hinder och möjligheter för självständighet avseende personer med funktionsnedsättning med insatser enligt SoL eller LSS. Representanter från beställare och utförare i Ekerö kommun medverkar nu i fördjupningsarbetet i syfte att utveckla stödet och insatserna till att möjliggöra ökad självständighet.

Uppföljning och kvalitetskontroll av det kommunala boendestödet fortsätter att vara ett prioriterat område för Socialnämnden. Förslag till inriktning för fortsatt utveckling av boendestödet ingår som en del i utvecklingen kopplad till projektet för samordnat stöd till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. kommer att lämnas hösten 2017.

Insatser till personer med missbruks- eller beroendeproblematik utgår från målsättningen att kunna leva ett självständigt liv. Drogfrihet eller nykterhet alternativt möjlighet att förändra sitt missbruksmönster så att konsekvenser av missbruket minskar är viktiga faktorer för att bli klara ett varaktigt boende.

Utvecklingsområden

- Förändring och utveckling av olika tjänster bättre anpassade för olika behov och målgrupper/åldrar.
- Insatser för stärkta möjligheter för egen försörjning för nyanlända invandrare innan etableringsperiodens avslut.
- Förstärkning av arbetet med att finna vägar till egen försörjning bland nya ärenden inom ekonomiskt bistånd samt ärenden inom missbruksområdet.
- Utveckling av Solrosen för personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Definiera socialtjänstens uppdrag och utveckla strategier för målgrupper som har behov av stöd från flera verksamheter inom socialtjänsten.
- Inventering av behov hos personer med funktionsnedsättning samt former för samverkan kring arbetsrehabilitering, arbetsträning och praktik.
- Utveckling av boendestödets uppdrag och innehåll av tjänsten – se över och stärka kraven för utbildning och kompetens för att möta behoven hos olika målgrupper.
- Flyktingmottagande - fortsatt utveckling av samverkansformer internt och externt för att förstärka möjligheten till en effektiv integration i samhället.
- Utveckling av strukturerade arbetssätt gällande boendeformer för personer med särskilda behov.
- Fortsatt utbyggnad av särskilt boende för äldre samt medverkan i planeringen av andra boendeformer för äldre i kommunen.

Målområde 3: Valfrihet

Viljeyttring: Möjligheten att välja själv skapar förutsättningar för att leva ett oberoende och självständigt liv. Medborgare kan välja utförare av beviljade tjänster inom valfrihetssystemet och upplever att det finns lättillgänglig och bra information om valfriheten.

Mål: Socialtjänsten erbjuder valfrihet för de som behöver stöd.

Indikatorer:

Andel äldre med beslut om hemtjänst som anger att de själv valt utförare.

Andel av totalt utförd tid som utförs av externa utförare.

Nuläge

Ett välfungerande valfrihetssystem förutsätter lättillgänglig information om såväl valfriheten/systemet och dess utförare. Det ska vara enkelt att jämföra utförare och förstå vad möjligheten att välja innebär i praktiken. Det finns därför ett fortsatt behov av att utveckla kommunens information kring valfrihet; gentemot medborgare såväl som utförare. Arbetet med att fortsätta öka intresset för att bedriva verksamhet enligt LOV kvarstår.

Boende vid samtliga särskilda boendeenheter **erbjuds två valbara rätter.** kommer, i samband med att Söderströmsgårdens kök är färdigställt hösten 2017, kunna erbjudas valbara rätter. Möjligheten att kunna erbjuda valbara rätter i hemtjänsten ses över.

Under året har ytterligare två utförare tillkommit i valfrihetssystemet för familjerådgivning.

Utvecklingsområden

- Vidareutveckling av formerna för uppföljning inom valfrihetssystemet.
- Utveckling av information om valfrihetssystemet och dess utförare.
- ~~Ökad valfrihet för kost inom äldreomsorgen genom det nya särskilda boendet i Stenhamra.~~

Målområde 4: Utveckling och uppföljning

Viljeyttring: Inom socialtjänstens verksamheter sker en systematisk kvalitetsutveckling. Socialtjänsten utgår ifrån forskning och beprövad erfarenhet. Metoder och arbetssätt följs upp och utvecklas för att möta medborgarnas behov. Rättssäkerheten i handläggningen garanteras via verksamhetssystem, internkontroll och kompetens.

Mål: Metoder och verksamheter utvecklas för att höja socialtjänstens kvalitet för medborgarna.

Indikatorer:

Andel handläggare med socionomutbildning och mer än tre års erfarenhet av barnutredningar.

Andel barn och unga (exkl ensamkommande barn) som får individuellt beviljade insatser på hemmaplan.

Andel interna öppenvårdsinsatser avseende vuxna som avslutas med uppnådd vårdplan.

Nuläge

Socialnämnden genomför, utifrån risk- och väsentlighetsanalys, internkontroller inom prioriterade områden. Internkontrollen är ett verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring av verksamheten.

Utveckling av socialtjänstens verksamhetssystem fortgår för att skapa ett helt enhetligt system för utredning, beslut och insats som används av beställare och utförare.

Möjligheten att jämföra kvalitet mellan kommuner ökar genom nationella Öppna jämförelser. Inom ramen för FOU-enheterna pågår arbete för att kvalitetssäkra dessa jämförelser mellan kommunerna.

Fortsatt utveckling av arbetsmetoder och tillgängliga insatser för att kunna genomföra flera tidiga insatser till barn, unga, familjer och vuxna inom nämndens samtliga verksamhetsområden. Exempelvis gällande personer med olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer med missbruksrelaterade problem, familjer i behov av stöd och personer som riskerar att hamna långt ifrån den öppna bostads- och arbetsmarknaden.

Inom barn- och ungdomsområdet har på senare år lagstiftning och krav på utbildning, erfarenhet och kompetens skärpts. Det innebär ett fortgående arbete att kunna leva upp till intentionerna i lagstiftningen. Främst finns svårigheter gällande rekrytering av kvalificerad personal.

Socialtjänstens utveckling av öppenvårdsinsatser för familjer, barn och ungdomar har inneburit att antalet placeringar av barn och ungdomar har kunnat minskas under tidigare år. Under senare år har däremot antalet placeringar ökat bl a till följd av ökat drog- och alkoholanvändande bland ungdomar. Ett sätt att stävja utvecklingen är ytterligare satsningar på öppenvårdsinsatser och Familjeteamets arbete i syfte att både möta en ökande målgrupp men också möjlighet att utveckla samarbetet med andra för familjerna viktiga instanser såsom BVC och förskola, skola. Under våren 2017 har antalet anmälningar gällande barn och unga ökat markant och ojämförbart med samma period tidigare år. Till och med augusti 2017 har ca 500 anmälningar inkommit, vilket kan jämföras med 372 samma period 2016. Med denna ärendetillströmning följer betydande risk för placeringar och med det ekonomisk påverkan.

Socialnämnden ansvarar för vård, fostran och boende för ensamkommande barn och unga under gymnasietiden dock längst till och med 21 års ålder. Olika former av stöd krävs för att stärka den enskildes möjligheter att klara sig i vuxen ålder. Uppdraget kräver god samverkan med andra såväl inom kommunen som med andra huvudmän. Under 2017 har arbete genomförts med att implementera det nya ersättningssystemet för ensamkommande unga. I takt med att färre ensamkommande anvisats till Ekerö har arbete påbörjats med att utveckla placeringarna till användning av stödboenden träningslägenheter.

Fler personer utreds av både psykiatri och beroendevård för olika neuropsykiatriska diagnoser vilket ställer andra krav på insatser. Det sociala arbetet behöver utvecklas både vad gäller förebyggande arbete och hemmaplanslösningar för att möta den ökande målgruppen.

Utveckling pågår för att stärka socialtjänstens arbete kring våld i nära relationer utifrån Socialnämndens handlingsplan. Samordnare för relationsvåld har tillsatts med uppdraget att koordinera enheternas arbete med våld i nära relationer samt samarbete med utförare, och kvinno-/mansjour. Under året kommer utbildning av socialtjänstens handläggare att genomföras.

Utifrån resultaten i Öppna jämförelser 2016 vård och omsorg om äldre har nämnden gett socialkontoret i uppdrag att genomföra en kvalitetsuppföljning av mat och måltider vid de tre särskilda boendena. Uppföljningen genomförs under hösten 2017 och kommer ligga till grund för fortsatt kvalitetsarbete gällande måltider i särskilt boende för äldre.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsuppdraget för personer med vissa insatser enligt LSS genomfördes 2016 och kommer även genomföras 2017.

Under åren 2016-2018 stärker Socialnämnden utförarnas bemanning inom hemtjänst och särskilt boende genom statsbidrag. 2018 erhöll Ekerö kommun 3,5-

~~mkr (samma summa som för 2016). Vilket innebär det totalt en ökning med ca 8-årsarbetare fördelat på 5 hemtjänstutförare och 2 särskilda boenden.~~

Inom äldreomsorgen pågår projekt med införande av IBIC, Individens behov i centrum, strukturerad dokumentation av personers behov vid biståndsbedömning av t ex hemtjänst, boende och daglig verksamhet. Ekerö kommun har utbildat processledare och implementering sker under 2018-19.

Utvecklingsområden

- Evidensbaserad praktik – Behov av utbildning och utveckling inom evidensbaserade arbetssätt inom socialtjänsten.
- Förstärkt fokus på uppföljning genom standardiserade bedömningsinstrument inom missbruk (ASI¹) och socialpsykiatri (DUR²).
- Familjehems- och institutionsvården – behov av översyn och strategier för hur arbetet ska bedrivas utifrån stärkta lagkrav.
- Ensamkommande barn och unga - Utveckling av strategier utifrån målgruppens behov.
- ~~Vid uppföljningar av kvaliteten och av utförare inom hemtjänst samt särskilt boende bör fortsatt kontroll ske av hur utförarna omhändertar de avtalade kraven på personalens kompetens.~~

Målområde 5: Effektivt resursutnyttjande

Viljeyttring: Socialtjänsten planerar för ett effektivt nyttjande av kommunens resurser som möter medborgarnas behov av insatser, såväl i nutid som framöver. Socialtjänsten strävar efter att kunna erbjuda efterfrågade insatser inom kommunen. Samverkan med andra aktörer stärks.

Mål: Socialtjänsten möter medborgarnas behov genom samordnade och resurseffektiva insatser i samverkan med andra.

Indikatorer:

Andel personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS som gått vidare från daglig verksamhet till någon form av arbete eller studier.

Andel upprättade SIP (samordnad Individuell Plan³) i förhållande till personer med behov av samordnad vård.

¹ ASI – Addiction Severity Index

² DUR – Dokumentation Utredning och Resultat

³ SIP – innebär en lagstadgad skyldighet att samverka kring enskilda individer. Skyldigheten framgår i SoL och HSL.

Andel familjehem som kontrakteras via kommunen.

Nuläge

Etablerings- och integrationsarbetet är ett prioriterat uppdrag med fokus på en effektiv integration och rättssäker handläggning. I takt med att den statliga etableringsperioden avslutas kommer fler personer vara i behov av stöd till att nå egen försörjning. Arbetet med stödjande insatser under etableringsfasen kommer behöva intensifieras ytterligare för att förebygga behovet av stöd från kommunen. Förutsätter stärkt samverkan med övriga delar av kommunen samt andra offentliga och privata aktörer.

Ensamkommande unga ska ges ett stöd som möter deras behov och gynnar en effektiv etablering. Ensamkommande unga som väntar på beslut om uppehållstillstånd ska ges en rättssäker handläggning i samarbete med Migrationsverket.

~~En revidering av plattformen av anhörigstöd har antagits av Socialnämnden. Lanseringen av plattformen till utförare och särskilt utvalda fokusområden planeras till hösten och vintern 2017/18.~~ Nylansering av Socialnämndens plattform för anhörigstöd har genomförts och fördjupningsarbete inom identifierade fokusområden pågår, bl a för att stärka anhörigarbetet inom LSS.

Socialtjänsten har stärkt samverkan med skola/förskola, kultur och fritid samt polisen på både individnivå och strukturell nivå. Socialkontoret deltar bl a i polisens lokala organisation och i operativ verksamhet.

I samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen pågår aktiviteter för att utveckla en modell för samverkan med civilsamhället. Utvecklingsarbetet utgår från inriktningen i utredningen "Öar i samverkan".

Beslut har tagits om hemtjänstens fortsatta utveckling gällande kvalitet, kostnadskontroll, uppföljning och avgifter.

Ekerö kommuns lokala samverkansmodell för personer med demensutveckling och deras anhöriga fortsätter regelbundet och utvecklas utifrån lokala behov. Nya nationella riktlinjer för demens är under utveckling och kommer sannolikt påverka utformningen av lokal samverkan.

Socialnämnden kommer fortsatt prioritera välfärdstekniska lösningar inom ramen för socialtjänstens digitaliseringsplan och med grund i den kommungemensamma digitaliseringspolicyn.

Vårdplanering med videoteknik har installerats vilket innebär att vårdplaneringsmöten kan genomföras på kontoret istället för att handläggare behöver åka till sjukhuset.

Efter beslut 2016 pågår genomförandet av kostnadsreducerande åtgärder i syfte att stärka effektiviteten och kvaliteten inom nämndens kärnverksamhet.

Utvecklingsområden

- Framtagande av riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas kring nyanlända och ensamkommande barn.
- Implementering av förslag för fortsatt utveckling av hemtjänsten.
- Utveckling av tjänster inom området välfärdsteknologi och digitalisering i enlighet med socialtjänstens digitaliseringsstrategi.

4.3 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar

Förändringar i omvärlden som bedöms kunna påverka socialtjänstens arbete under planeringsperioden är bl a.

- *Ny dataskyddslag – GDPR* – Lagstiftningen träder i kraft redan under 2018 men kommer att påverka verksamheten även under kommande år.
- *Ny förvaltningslag fr o m 1 juli 2018* – En modernisering av förvaltningslagen med syfte att stärka rättssäkerheten vid enskild ärendehandläggning. Exempel på förändringar är nya rättsmedel mot långsam ärendehandläggning samt rätten till översättning av utredningar.
- *Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård* – ny lagstiftning som träder i kraft 2018-01-01 där nuvarande lag om kommuners betalningsansvar ersätts. Syftet är att skynda på primärvårdens och kommunernas mottagande av färdigbehandlade patienter från slutenvården. Lagstiftningen kommer att påverka hur kommunen arbetar jämfört med idag. Regional överenskommelse mellan kommunerna i länet och landstinget föreslår ett uppskjutet införande till 2020, men med viss anpassning till nya lagstiftningen fr o m 2018.
- *Personalförsörjning inom socialtjänsten* – Behovet av socionomer inom socialtjänsten är stort i hela landet med krav på utbildning, kompetens och erfarenhet. Rekryteringssituationen har allttjämt försvårats under 2015-2016 planeringsperioden och utgör en avgörande fråga Ekerö kommun för att kunna upprätthålla god kvalitet inom Socialnämndens ansvarsområde gentemot kommunens invånare.
- *Ökad mottagning av kvotflyktingar* – Regeringen har beslutat att Sverige från sommaren 2018 utökar mottagandet av kvotflyktingar. Nationellt innebär ökningen att Sverige går från 1 900 kvotflyktingar till 5 000 årligen. Sverige är det enda land som tar emot kvotflyktingar med

funktionsnedsättningar och sjukdomar. Det ökade mottagandet ställer höga krav på stöd för enskilda i integrationsprocessen.

Propositioner och utredningar:

- *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)* – Utredningen föreslår åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende med en vårdnadshavare. Innehåller bl a placeringsbeslut för barn i skyddat boende.
- *Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter (prop. 2017/18:186)* – lag från 2020
- *Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37)* – Utredningen har undersökt hur det återfallsförebyggande arbetet för män som utsätter närstående för våld ser ut. Utredningen innehåller förslag till utveckling som bl a innebär att Socialnämndens ansvar för våldsutövare förtydligas, hälso- och sjukvården involveras i arbetet och att samordnad individuell plan kan vara ett verktyg i arbetet med våld mot närstående.
- *Förenklat beslutsfattande om hemtjänst för äldre (prop. 2017/8:106)* – förslag om ändring av SoL som innebär att kommunerna ska kunna erbjuda hemtjänst till äldre utan föregående behovsprövning – förenklat handlägningsförfarande.
- *Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden (prop. 2017/18:158)* – innehåller förslag om tillståndsplikt för hemtjänst, ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet enligt LSS samt betydligt förenklade regler enl LOU för upphandling av s k välfärdstjänster upp till ett tröskelvärde om 750 000 euro.
- *Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst (SOU 2018:32)* – förslag på förändring av socialtjänstlagen som innebär fokus förebyggande arbete och Socialnämndens roll i samhällsplaneringen.
- *LSS-utredningen* – utredningen förlängs till 15 december 2018
Utredningsdirektivet avseende besparingar inom assistansersättning tas bort.

Aktuella statsbidrag 2019:

- *Statsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa 2018-2020* – Statsbidraget syftar till att öka kompetensen hos socialtjänsten och stärka samverkan mellan kommun och landsting för att på olika sätt förbättra insatserna för målgruppen.
- *Stärkt bemanning om den sociala barn- och ungdomsvården 2016-2020* – Pågående satsning för att stärka bemanningen avseende socialsekreterare, administratörer samt arbetsledare.

Under perioden prioriterar Sveriges Kommuner och Landsting bl a:

- Nyanländas etablering
- Stärkt arbete för personer med missbruk och beroende
- Generella och värdesäkrade statsbidrag till kommunerna
- Långsiktig, sammanhållen strategi för hälsa
- Digitalisering för bättre välfärd
- Kompetensförsörjning inom offentlig sektor

4.4 Ekonomi

Förutsättningarna för att genomföra de utvecklingsområden som identifierats i verksamhetsplanen styrs av Socialnämndens budget. De uppdrag och åtgärder som presenteras under prioriterade områden och i handlingsplan rymmer inom ramen för budgeten.

- Socialnämndens budgetram för 2019 är 548,7 mkr. varav ca 40 % avser funktionsnedsättningsområdet, ca 41 % till äldreomsorg, ca 16 % till individ- och familjeomsorg samt ca 3 % till övrigt. Planeringsförutsättningarna för 2018-19 förutsätter kostnadsreducering i verksamheten.
- Ekerö har relativt hög andel medborgare med LSS varför kommunen får ersättning i LSS -utjämningsystemet.
- En stor andel av budgeten för nyanlända och ensamkommande barn finansieras av statsbidrag.

5. Prioriterade områden inklusive handlingsplan

Här beskrivs de vägval och det arbete Socialnämnden prioriterar under perioden för att klara sina uppdrag och uppnå målen. **Handlingsplanen publiceras i samband med slutligt beslut om verksamhetsplan i december 2018.**